Kirundi nyelv

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

A **kirundi nyelv**, vagy **rundi nyelv** (**kirundiul**:*Ikirundi*) egy nyelv Afrikában, és a ruanda-rundi nyelvek egyik dialektuskontinuuma, ami a niger-kongói nyelvcsaládba tartozik. Beszélik Burundiban, ami hivatalos nyelv a francia mellett, illetve még Tanzániában, Ugandában és a Kongói Demokratikus Köztársaságban. Legközelebbi rokona a ruandai nyelv, ami szintén dialektuskontinuuma a ruanda-rundi nyelveknek.

Kirundi, Rundi Ikirundi	
Beszélik	 Burundi, Tanzánia, Kongói Demokratikus Köztársaság, Uganda
Beszélők száma	8.8 millió (2007) fő
Nyelvcsalád	Niger-kongói nyelvcsalád Bantu nyelvek Ruanda-rundi nyelvek
Írásrendszer	latin
Hivatalos állapot	
Hivatalos	 Burundi
Nyelvkódok	
ISO 639-1	`rn`
ISO 639-2	`run`
ISO 639-3	`run` (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=run)

Tartalomjegyzék

Jellemzők
- Tónus

Betűkészlet
- Magánhangzók
- Mássalhangzók
- Kettőshangzók

Példák

Jellemzők

Tónus

A kirundi egy tonális nyelv. A legtöbb bantu nyelvhez hasonlóan itt is van emelkedő és ereszkedő tónus. Amikor egy hosszú magánhangzó tónusa emelkedőről ereszkedőre megy, akkor mint eső tónusként van elemezve. A kirundi gyakran használja a fonológiát a példák illusztrálásáért, Meeussen törvényének köszönhetően.

Betűkészlet

Magánhangzók

A kirundi nyelvben öt magánhangzó van: **A a**, **E e**, **I i**, **O o** és **U u**.

Mássalhangzók

A kirundiban 19-26 mássalhangzó van: **B b**, **C c**, **F f**, **G g**, **H h**, **J j**, **K k**, **L l**, **M m**, **N n**, **P p**, **R r**, **S s**, **T t**, **V v**, **W w**, **Y y** és **Z z**.

Kettőshangzók

A ruandaival ellentétben, itt nincsenek kettőshangzók.

Példák

Példamondatok
Mwaramutse - Szervusz!/Jó reggelt, napot!
Mwiriwe - Jó estét!
Iyoro ryiza - Jó éjszakát!
Bite? - Mi újság?
Uravuga icongereza? - Beszélsz angolul?
Ego - Igen
Oya - Nem
Witwa gute? - Hogy hívnak/hívják?
Jewe nitwa - Az én nevem...
Woshobora kumfasha? - Tud/sz nekem segíteni?
Ingezi - Turista
Amahera - Pénz
Ikirundi n'Ikinyarwanda bisa nk'igi czek n'igi slovak - A rundi és a ruandai olyan közel állnak egymáshoz, mint a cseh és a szlovák
Amazi - Víz
Amata - Tej
Inzoga - Alkoholos ital
Ejo - Tegnap, Tegnapelőtt
Eejo - Holnap, Holnapután
Nzoza ejo/Nzoz'ejo - Holnap/Holnapután jövök
Ubu - Most
Igihugu - Ország, Állam
Faransa, Ubufaransa - Franciaország
Ngereza, Ubwongereza - Anglia
Leta zunz'ubunwe z'amerika - Amerikai Egyesült Államok
Ubudagi - Németország
Ububirigi - Belgium
Uburaya - Európa